

Sosyal Hayatta Sevgi Ve Hoşgörü
Gönderen Kadir Hatipoglu - Nisan 11 2013 12:45:13

Sosyal Hayatta Sevgi Ve Hoşgörü Yüce Dinimiz İslam'ın özelliğlerinden birisi de sevgi ve hoşgörüdür. Sevgi, saygı ve hoşgörü birbirini tamamlayan, bütünleyen, hayatı hayat yapan üç ana unsurdur. Bir sacayağı gibidir. Ama bana sorsanız, en önemli hangisi diye, hoşgörüdür derim. Hayatta kusursuz, noksansız, hatasız insan yoktur. Hepimizin, tek istisna olmadan hepimizin zayıf tarafları vardır. Ya tamamlanacak eksik taraflarımız ya da törpülenmesi gereken sıvırılıklarımız vardır. İşte o zaman hoşgörü imdada yetişir. Hoşgörü ile birbirimizi sevebilir, sayabiliriz. Kabul edebiliriz. Hoşgörü; müsamaha, affetmek, bağışlamak anlamına gelir. Sevgi ise; hayatın ve varlığın temel unsurudur, insanların bütün zamanlardaki özlemi ve ortak değeridir. Her şeyin mayasında sevgi vardır. Kânat da sevgi üzerine kurulmuştur. Bunun en güzel örneği âlemlere rahmet olarak gönderilen peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v.) dir. Hoşgörünün olmadığı yerde sevgi de yoktur, saygı da. Yunus Emre “taş gönülden ne biter?” diye sorar. Tabii hiçbir şey... Önemli olan o taş gibi gönlü ipek gibi yumuşak bir hale getirmektir. İslâm’ın getirdiği nice güzelliğlerle bu sağlanır. Bir zamanlar taş gibi olan o insan gönlü; sevginin, saygının, hoşgörünün çiçeklendiği bir mübarek mekân olur. Ben gider, sen kalır. Nefsin egemenliği yıkılır. Yerini aşk alır, ihlâs alır, şefkât, merhamet ve hizmet aşkı alır. Hoşgörünün olmadığı yerde ot bile bitmez. Hoşgörüden uzaklık Hak’tan uzaklığın belgesidir. Sosyal hayatta en faydalı fazilet hoşgörüdür. Gerek şahsen, gerek toplum halinde huzur içinde yaşamak istiyorsak, mutluluğun güzelliğini tatmak istiyorsak, hoşgörü kapılarından geçmek zorundayız. Bize göre yaratılmış, ne bir insan vardır ne bir toplum. Kiminle tanışırsanız her mekânda her zaman ayrı ve farklıdır. Hani bir söz vardır. Derler ki; boyuma göre boy bulduk, huyuma göre huy bulmadım. Hoşgörü sahibi değilsek, ömrümüzün sonuna kadar çirpınırız; üzümün çöpü var, armudun sapı var diye... Zaman gelir göçer gideriz, sevmeden, sevilmeden, saymadan, sayılmadan, huzuru, mutluluğu ve güzelliği idrak edemeden. Bütün çevreye nefsin, egonun gözlüğü ile bakınca sonuç hüsran olmaya mahkûmdur. Şüphe yok ki, nefis kötülüğü emredicidir. Ancak inananlar, inançilarına göre huzur ve sükûn içinde yaşayanlar, birbirlerine sabrı ve Hak’ki tavsiye edenler hüsrandan kurtula­bilirler. Nefis bataklığında yaşadıkça, nefis gönülülkemizin sul­tanı olunca, bir gün dahi güzel gün göremeyiz. Ve bir an yaşı­yorum, bütün bir ömre bedel diyemeyiz. Seviyoruz, güzelliğimiz bu yüzden diyemeyiz. Sevmek, devam eden en güzel huyum diyemeyiz.

 İnsanlar arasında sevgi bağı oluşturulmasına, özellikle müminlerin, aralarında kardeşçe yaşamalarına vurgu yapan yüce Allah(c.c) اِنَّمَا الْمُؤْمِنُِنَ اَِ اِخْوَةٌ فَاَصْلِحُو

75; بَيْنَ
اَخَوَيْكُمْ
وَاتَّقُوا
اللهَ
لَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُونَ
"Müminler ancak kardeşir. Öyelleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin.
Allah’a karşı gelmekten sakının ki size merhamet edilsin."[\[1\]](#) buyurarak sevgi ve kardeşliğe
dikkatimizi çekmiştir. Yine peygamberimiz (s.a.s.) قال
رسول للّه ; ،
وَالَّذِي
نَفْسِي
بِيَدِهِ لا
تَدْخُلُوا
الجَنَّةَ
حَتَّى
تُؤْمِنُوا ،
ولا
تُؤْمِنُوا
حَتَّى
تَحَابُّوا ،
أَوَ لا
أَدُلُّكُمْ
عَلَى شَيءٍ
إِذَا
فَعَلْتُمُوه
تَحَابَبْتُمُوه
اْ ؟ أَفْشُوا
السَّلامَ
بينَكم " Ant olsun ki sizler mümin
olmadıkça cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe de mümin olamazsınız.
Size öyle bir cümle öğreteyim ki söyulediğiniz zaman aranızda muhabbet
olmuşur. Aranızda selamlamayı yaygınlaştırınız.[\[2\]](#) Buyurarak sevginin adeta mümin olmanın
en önemli özelliği olduğunu vurgulamıştır. İnsanları sevmek, bağışlamak ve
hoşgörülü olmak, onlara yardımcı olmak, İslam terbiyesi alan insanımızın en
güzel özelliğidir. Şayet bir toplumda sevgi, yardımlaşma yoksa ve herkes birbirine sırt
çeviriyorsa, birbirinin derdine derman olmuyorsa, o toplumda vefa ve kardeşlik, sevgi ve
hoşgörü önemini yitirmiş demektir.[\[3\]](#) Unutmayalım ki insanlığın mutluluğunun
sırı barış, güven, karşılıklı saygı, sevgi ve hoşgörüdür. İslam’a
gönül veren Hak dostları Efendimizin hoşgörü ve güzel ahlakından
beslenmişler ve O’nun yolundan giderek Allah’a (c.c) ulaşmaya
çalışmışlardır. İşte onlardan birisi Yunus Emre’dur. Âşık Yunus:
“Yaratılanı severim, Yaratandan ötürü” ifadeleriyle insanlığı ve
yaratılmışları sevmenin Allah’a duyulan saygı ve sevginin dışa yansımıası olduğunu
belirtmiştir. Bu söz yaratılanlara gösterilen en güzel muhabbet ve merhamet
tezahürüdür. Yunusun sözünde olduğu gibi çevremize sevgi
tohumları saçalım. Sevgimizin ulaşmadığı hiçbir gönül kalmasın.

Mevlana'nın şu sözümüzde bizlere ders olsun: "Sevgi acısı tatlıya, hastalığı şifaya, zindanı saraya, belayı nimete, kahri rahmete ştümür."
Bizi huzura ve zelliğe gümümüren merdivenin ilk basamağı hoşgümür; ile geceler aydınlanır, kişiler bahara erer, dostluklar doğar, bakır altınlaşır, hoşgümür; ile varoluşumuzun bilincine ulaşırız. Bütün sevgiler hoşgümür; ile başlar, bütün yuvaları, yuvalarını celir. Sevgi ve saygı, hoşgümür; ile bize yaklaşır. Katılığın egemen olduğu gümümüllerde ne sevgi vardır, ne saygı... Ne edep vardır, ne incelik. Hoşgümür;den uzaklık, kendimize ve davamıza gümümüvenemediğimizin bir işaretidir. Hoşgümür;de mümüm;samaha ve tahammümlü etmek vardır. Önyargılı olmadan hareket etmek vardır. Hoşgümür; kayıtsızlık ve adamsendecilik değildir. Uzun bir nefis tekâmümlüne ihtiyaç gümümüsteren gümümüzel bir huydur. İnsanları hoşgümür;den uzaklaştıran cehalet başta olmak üzere, menfaatlerine dümüm;şkümüm;nlümüm;k, dümüm;şümüm;neden uzaklık, alışkanlıklar, korkular ve komplekslerdir.[\[4\]](#) Cenabı Hak Hz. Peygamber’i (s.a.v) âlemlere rahmet vesilesi olmak üzere gümümündermiş ve O'na
#1601;َبِمَا
رَحْمَةٍ
مِنَ #&1575;للهِ
لِنْتَ
لَهُمْ
وَلَوْ
كُنْتَ
فَظًّا
غَلِيظَ
الْقَلْبِ
لاَنْفَضُّوا مِنْ
حَوْلِكَ
فَاعْفُ
عَنْهُمْ
وَاسْتَغْفِرْهُمْ
وَشَاوِرْهُمْ فِى
اْلاَمْرِ
فَاِذَا
عَزَمْتَ
فَتَوَكَّلْ
عَلَى #&1575;للهِ
اِنَّ اللهَ
يُحِبُّ
الْمُتَوَكِّلِيَ "(Ey Muhammed!)
Allah'ın rahmeti sayesinde Sen onlara yumuşak davranışın. Eğer kaba, katı yuvalı reklam olsaydın, onlar senin etrafından dağılıp giderlerdi. Artık sen onları affet. Onlar için Allah'ın bağışlama dile…”[\[5\]](#) buyurarak toplumda gümümünlüllerini İslam'ın kazandırmanın sevgiye, hoşgümür;ye, affedici olmaya bağlı olduğunu vurgulamıştır.

Kurşun-ı Kerimde, insanın ahlakı; çift kutupluluğuna işaret eden âyetlerden birinde, Allah'ın insan varlığına hem iyilik etme hem de kouml;tuuml;luuml;k etme yeteneğini verdiği, kendisini kouml;tuuml;luuml;kten arındırınan kurtulduğu, kouml;tuuml;luuml;kle kirleterin ise buuml;yuuml;k kayıp içinde olduğu bildirilmektedir[6]. Öyle anlaşılıyor ki, dinî bakımından inkâr bir sapma olduğu gibi, ahlak bakımından sevgisizlik, şiddet ve hoşgörüsüzlük de sapmadır. İlâhî dinlerin asıl işlevi bu iki alanda (dinde ve ahlâkta) sapmaları önlemektir. Çünkü ilâhî din, bütün öğretilerinin en başında, bir yandan insanoğlunu Yuuml;ce Yaratıcısını tanıyor O'na saygısını gerektiği şekilde göstermeye, diğer yandan da yaratılmışa sevgi duyup, şefkat ve merhamet edip, yardım ve himaye ile muamele etmeye yöneltir. Dinî bir terim olan hidayetin tam olarak anlamı da budur. Mekke döneminde inen âyetlerin nüzûl sırasına göre içerikleri incelendiğinde insanın bu iki temel ödevinin ne kadar kesin bir şekilde öne çıkarıldığı açlkça görülecektir. İslâm bilginleri, bütün İslâmî ödevleri, “Allah'ın buyruğuna saygı, yaratılmışlara şefkat” şeklindeki bir formülle özetlemişlerdir. Çoğunlukla farklılıklar ve ayrılıklar sevgisizliği, birlikler ve ortaklıklar sevgiyi hazırlar. En geniş ve sürekli sevgilerin akrabalar, dostlar, ortak inanç ve değerlere sahip kişiler arasında bulunduğu bir gerçektir. Kurşun’da, Mekke putperestlerinin Hz. Peygamber’e karşı düşmanlıklarını kırmak için, لَقَدْ جَاءَ كُمْ رَسُولٌ مِنْ اَنْفُسِكُمْ لنَّاسُ اُمَّةً وَاحِدَةً)[8] da bu bakımından anlamlıdır. Hz. Peygamber de, “Bütün insanlar Âdem’in çocuklarıdır, Âdem de topraktandır”[9] anlamındaki sözleriyle, insanlar arasında olması gereken, onların tabiatıyla uyuşan ilişki biçiminin sevgi olduğuna dikkat çekmiştir. Peygamber efendimiz bu hususu,“Bütün insanlık bir ailedir”[10] anlamındaki sözleriyle de gayet veciz ve kuşatıcı bir şekilde ifade etmişlerdir. İçerikleri bakımından sevgi pozitif, nefret negatif kavamlardır; yani sevginin amacı yaşatmak; nefret, düşmanlık ve şiddetin amacı yok etmektir. Sevgisizliğin en ileri derecesinde sevmediğini yok etmek vardır. Sevgisizliğin en büyuuml;k dışa yansması olan savaşlar bundan dolayı yapılır. İnsanın sevmediği birini görmek istememesinin sebebi de budur. Böylece o, sevmediği birini ontolojik olarak yok edemiyorsa zihinsel olarak yok etmiş olur. Onun için Peygamberimiz silahirahmi önemle tavsiye etmiş; قال رسول للّه ; تَعَلَّمُوا مِنْ أَنْسَابِكُ

05;#1618; #1605;#1614;#1575;
#1578;#1614;#1589;#1616;#1604;#1615;#1608;#1606;#1614;
#1576;#1616;#1607;#1616;
#1571;#1614;#1585;#1618;#1581;#1614;#1575;#1605;#1614;#1603;#1615;#16
05;#1618; #1601;#1614;#1573;#1616;#1606;#1617;#1614;
#1589;#1616;#1604;#1614;#1577;#1614;
#1575;#1604;#1585;#1617;#1614;#1581;#1616;#1605;#1616;
#1605;#1614;#1581;#1614;#1576;#1617;#1614;#1577;#1612;
#1601;#1616;#1610; #1575;‘#1614;#1607;#1618;#1604;#1616;#1548;
#1605;#1614;#1579;#1618;#1585;#1614;#1575;#1577;#1612;
#1601;#1616;#1610;
#1575;#1604;#1618;#1605;#1614;#1575;#1604;#1616;#1548;
#1605;#1614;#1606;#1618;#1587;#1614;#1571;#1577;#1612;
#1601;#1616;#1610; #1575;‘#1614;#1579;#1614;#1585;#1616;
"Nesebinizden sıla-i rahm yapacaklarınızı öğrenin. Zira sıla-i rahim akrabalarda sevgi,
malda bolluk, ömürde uzamadır.”[11] buyurmuştur. Dinî bakımdan
inkâr bir sapma olduğu gibi, ahlâk bakımından sevgisizlik, şiddet ve
hoşgörüsüzlük de sapmadır. İlâhî dinlerin asıl işlevi bu iki
alanda (dinde ve ahlâkta) sapmaları önlemektir. Kur’ân-i
Kerîm’in Hz. Peygamber’i en kuşatıcı bir şekilde tanımlayan âyetinin,
#1608;#1614;#1605;#1614;#1575;
#1575;#1614;#1585;#1618;#1587;#1614;#1604;#1618;#1606;#1614;#1575;#16
03;#1614; #1575;#1616;#1604;#1575;#1617;#1614;
#1585;#1614;#1581;#1618;#1605;#1614;#1577;#1611;
#1604;#1616;#1604;#1618;#1593;#1614;#1575;#1604;#1614;#1605;#1616;#16
10;#1606;#1614; “Seni âlemlere (canlı cansız bütün varlıklara) rahmet
olarak gönderdik”[12] meâlindeki âyet olduğu söylenebilir.
Çünkü o, âlemlere rahmet olmasının bir sonucu olarak, bizzat kendisi
bütün varlıklarını kuşatan bir sevgi zenginliğine sahip olduğu gibi, insanlara birbirlerini,
hayvanları ve bitkileri sevmeye; ekolojik dengeyi korumaya teşvik eden pek çok
öğütler vermiştir. Onun vasıtasyyla insanlar, dünya ve âhiret hayatlarını
mutlu kılma imkanlarına kavuşmuşlar, gerçek anlamda insan olmanın onurunu
hatırlamışlardır. Onun geldiği çağda insanlık onuru çiğneniyor; sosyal hayatın
yapısını acımasızlık ve şiddet taraftarı güçler belirliyor, insanlar ilah diye elleriyle
yaptıkları putlara tıyor; yoksullar, arkadaşlar, köleler, kadınlar, kız çocukları ezilip
horlanıyordu. O, getirdiği ve hayatı geçirilmesi uğrunda ömrünü
tükettiği dinî ve ahlâkî prensipler ile insanlık için bir rahmet olmuştur.
Savaşın, şiddetin, baskısı ve zulümelerin, baş döndürücü gelişmeler
kaydeden teknolojik araçlari da kullanarak- insanlığa kan kusturduğu, giderek küresel
bir hal alan ahlâkî yozlaşmaların insanlık için utanç ve elem verici bir
düzeye ulaştığı günümüz dünyasında insanlığın onun rahmet ve
sevgi dünyasına ne kadar muhtaç olduğunu derinden hissediyoruz. Kendisinden
kötüler hakkında beddua etmesi istendiğinde, o güzel Peygamber,
#1602;#1616;#1610;#1604;#1614; #1610;#1614;#1575;
#1585;#1614;#1587;#1615;#1608;#1604;#1614;
#1575;#1604;#1604;#1617;#1607;#1616;!
#1575;#1615;#1583;#1618;#1593;#1615;
#1575;#1604;#1604;#1617;#1607;#1614; #1593;#1614;#1604;#1609;

islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler